

Viure als Pirineus 19/02/25

La Confluència per una Cerdanya Sostenible publica el nou Manifest per a un nou model econòmic i de futur

La xarxa Confluència, que agrupa 26 entitats cerdanes, publica el nou Manifest per un nou model econòmic, social i ambiental de futur a la comarca.

viurealspirineus

19/de febr./25 - 09:25 **Actualitzat:** 19/de febr./25 - 13:39

NOU MANIFEST DE LA CONFLUÈNCIA PER A UNA CERDANYA SOSTENIBLE

Introducció.

La Confluència per a una Cerdanya Sostenible és una Xarxa de 26 entitats cerdanes de tota classe que, el maig del 2022, van crear un manifest per un nou model econòmic, social i ambiental de futur per a la comarca.

Després d'un tour pels diferents municipis de Cerdanya, on s'han captat les inquietuds de la ciutadania, hem refet aquest manifest incorporant-les.

El nou manifest té aquests 10 punts:

1.- Sentiment de comarca. Governança i cooperació.

La problemàtica de la partició de la Cerdanya en dues diputacions i en dos estats fa que els cerdans en patim les conseqüències, sigui per la Sanitat (accés unitari a l'Hospital Comarcal Transfronterer), com per les gestions administratives (unes cap a la Seu d'Urgell, altres cap a Ripoll, altres cap a Manresa...). Tot això dificulta el sentiment col·lectiu de pertànyer a Cerdanya.

Propostes:

Cal una visió conjunta de comarca pel que fa als representants polítics cerdans a mitjà i llarg termini. És a dir, una governança estratègica, un camí de futur clar i conjunt per no anar apagant focs puntuals en cada moment.

Cal incrementar la cooperació mútua transfronterera, en la salut, el transport, la gestió de l'aigua i residus, l'educació, etc.

Cal enfortir els llaços interns entre els pobles de la comarca, però també els contactes amb les comarques veïnes de l'Alt Pirineu i Aran.

Cal il·lusionar i empoderar la ciutadania per regenerar i impulsar l'activisme, fent especial èmfasi en el jovent cerdà.

Cal tornar a plantejar al Parlament de Catalunya una llei específica de Cerdanya, com es va fer en el seu dia, per tal de recollir de manera formal algunes d'aquestes peticions. Cal, així mateix, implicar les Diputacions de Lleida i Girona en aquest tema.

L'associació de municipis rurals de menys de 1.000 habitants pot ajudar també als municipis cerdans a avançar en els mateixos temes i no patir l'homogeneïtzació i globalització actual.

La presentació de la jornada va anar, a càrrec de l'**Enric Quílez**, coordinador de la Confluència / Francesc Esteban

2.- Model econòmic. Diversificació dels sectors de producció.

La Cerdanya va transformar el seu model econòmic els anys 80, passant de l'agricultura i la ramaderia al sector de serveis, amb un turisme estacional, de segones residències, poca hostaleria i augment de la gentrificació, generant un 90% del pes econòmic en el sector serveis i en la construcció. Dins del context actual d'emergència climàtica i de la crisi de l'habitatge, aquest model no té futur.

Propostes:

Cal que el Govern de la Generalitat dins del Pla de adequació de les estacions d'esquí i de muntanya dirigeixi les inversions cap a un pla de reconversió a estacions de muntanya.

Cal un canvi cap a una economia més diversificada i respectuosa amb el medi ambient. Indústries no contaminants tecnològiques, agroalimentàries i les lligades a la biomassa, la bioconstrucció i la gestió forestal.

Potenciar els oficis per tal de reparar i reutilitzar les coses. Potenciar els cicles de formació professional a la comarca, on hi ha una mancança important de professionals autòctons formats. Crear un pol de salut lligat amb l'Hospital Transfronterer i Centres de Recerca mediambiental o especialment els relacionats amb la Biologia i la Geologia.

Potenciar un turisme més diversificat: turisme de salut, naturalista, de vies verdes, de la tercera edat, per a persones amb disminucions, gastronòmic, astronòmic, patrimonial, etnològic, slow tourism, etc.

Potenciar la indústria audiovisual a la comarca i donar suport a les activitats que ja s'hi realitzen.

Millorar i perfeccionar les condicions per a fer teletreball.

Cal que es desenvolupin polítiques actives per recuperar els joves que marxen a estudiar fora de la comarca, i, quan tornin en acabar els estudis, puguin treballar a la comarca.

Cal potenciar l'economia regenerativa, que és aquella que regenera i retorna a la natura enlloc de només extreure.

Voldríem que tots els municipis cerdans s'adherissin a la Carta Europea de Turisme Sostenible.

L'arquitecte Arnau Corberó va parlar de "Propostes sobre el problema de l'habitatge / Francesc Esteban

3.- Habitatge

A la Cerdanya hi ha poc més d'1 habitatge per persona censada, la majoria tancats i buits. La gentrificació és molt gran a Cerdanya. El jovent marxa i no pot tornar, els treballadors i treballadores no troben on viure, així com la gent gran. En alguns municipis, el 65% del pressupost municipal ve de l'IBI (sobretot, de segones residències), cosa que fa que els municipis en depenguin de manera excessiva i estiguin massa interessats en la construcció de noves promocions immobiliàries.

Propostes:

Proposem una moratòria en la construcció d'obra nova que no sigui d'habitatge social, fins que la Cerdanya disposi de l'aprovació d'una nova planificació urbanística de tota la comarca que redreci dràsticament el fenomen de la segona residència.

Cal que el Govern penalitzi d'alguna manera els habitatges buits.

Cal que s'habiliti sòl públic per a cobrir les necessitats d'habitatge de la població de la Cerdanya, en llocs no inundables.

Cal facilitar la rehabilitació de pisos i cases antigues, sobretot al centre dels nuclis poblacionals. Cal promoure la creació de cooperatives d'habitatge allà on els

ajuntaments dels municipis no arribin amb la seva capacitat de construcció de pisos de protecció social.

Tot això ens portarà a disposar d'un parc d'habitatge social, preferentment plurifamiliar, depenent d'organismes públics, on els ajuntaments puguin llogar habitatges a les persones segons els seus ingressos.

Ens cal un registre real de pisos turístics (hi ha 1.000 pisos turístics legalitzats a Cerdanya) i limitar-los, tal com s'assenyala en el corresponent decret de la Generalitat. Afavorir la bioconstrucció, amb materials amb menor petjada ecològica, que són més propers, com la fusta de proximitat.

Enric Quílez, Núria Burgada i Marta Medrano durant la lectura del manifest / Francesc Esteban

4.- Agricultura, Ramaderia, ús del sòl, producció i distribució. Alimentació.

La pagesia s'està acabant, la falta de continuïtat generacional, l'excessiva burocràcia en la gestió i els preus de venda dels seus productes, que són els mateixos des de fa 30 anys, desanimen la continuïtat de les explotacions agràries i ramaderes, una activitat clau per a l'economia històrica i futura de la Cerdanya. Les explotacions que hi ha són de gent gran i que, si no abandonen, estan pensant a fer-ho. Viure dels ajuts i les subvencions no és la solució!

La propietat del sòl està concentrada i no és accessible per a noves explotacions.

La ciutadania i la restauració, en general, compra aliments pel seu preu i no per ser de proximitat o ecològics (que generen pocs residus en les grans superfícies).

Propostes:

Cal afavorir la indústria agroalimentària ecològica i propera, facilitant la distribució del seu producte als cerdans i a la restauració, així com en menjadors escolars, residències i a l'hospital. Cal promoure l'ús de productes locals en els restaurants comarcals.

Cal conscienciar la població cerdana de comprar productes ecològics, de proximitat i que generin pocs residus.

Cal fer campanya sobre el malbaratament d'aliments a la ciutadania i als comerços i supermercats. Cal incentivar les botigues i comerços de proximitat. Incrementar la recuperació de llavors autòctones i la seva distribució.

Carlos Guardia, director general de Polítiques de Muntanya / Francesc Esteban

5.- Medi natural i cultural. Preservació, gestió i accés.

El que atrau les persones a venir a la Cerdanya i a les que hi viuen és el paisatge i el seu fantàstic i únic entorn natural, per això cal tenir-ne cura i preservar-lo, ja que és la nostra identitat col·lectiva. Però l'afluència de turisme i la facilitat d'accés, especialment a partir de la COVID-19, ha comportat una sobrefreqüentació i una manca de responsabilitat i respecte, envers els espais naturals.

No podem permetre activitats esportives, motoritzades, aeronàutiques i d'altres, que sota el gaudi d'una minoria, malmetin el gran i únic espai natural de la Cerdanya.

Propostes:

Cal regular l'accés motoritzat i prohibir les proves motoritzades als espais naturals i en els indrets més saturats. Cal fer molta educació en el respecte a la natura.

Cal ampliar la protecció dels espais naturals, especialment a la solana cerdana, tot connectant-lo amb el Parc Natural del Cadí-Moixeró i establir contactes amb el Parc Natural Regional del Pirineu Català, al costat francès.

Cal desencallar i tirar endavant la Via Blava al llarg del riu Segre. Cal conservar els boscos madurs i els boscos de ribera de la comarca.

Volem que es creï un Parc Geològic de Cerdanya, si pot ser, transfronterer.

Cal que les activitats aeronàutiques i en terra, en l'espai de l'Aeròdrom de Cerdanya, siguin controlades i amb un pla usos compatibles amb la resta d'activitats comarcals.

Cal una promoció de les activitats culturals per a tothom, especialment, a càrrec de les entitats locals, per tal que els cerdans no hàgim de marxar de la comarca per disposar de certes activitats culturals bàsiques. Tanmateix, una coordinació entre les agendes culturals dels diferents municipis i una programació al llarg de l'any, no només els mesos de major afluència de població forana, hi contribuirien a això.

Joan Ganyet, director per al Comissionat de les Relacions Interpirinenques / Francesc Esteban

6.- Recursos energètics. Energies renovables.

La Cerdanya és una vall oberta d'est a oest amb una gran insolació anual. Tot i això, el desenvolupament de l'energia fotovoltaica és escàs a causa d'una normativa urbanística obsoleta i de la dificultat de crear comunitats energètiques. En aquesta situació, comencen a sorgir a la comarca possibles parcs solars amb l'únic objectiu d'incorporar l'energia produïda a la xarxa.

Propostes:

Promoure i conscienciar la ciutadania cerdana de la importància de les comunitats d'autoconsum i de les comunitats energètiques.

Derogar la normativa que impedeix posar plaques solars als teulats cerdans.

Redactar un Pla Comarcal, el PLATER de la Cerdanya, que reguli els llocs on poden instal·lar-se petits parcs solars que beneficiïn la ciutadania cerdana.

Mentre no es disposi del mencionat Pla Comarcal, ens oposem als projectes d'instal·lacions de plaques solars en terrenys protegits, de valor agrari o que afectin de manera greu el paisatge.

Xavier Martínez va participar en el debat en representació dels Comuns / Francesc Esteban

7.- Recursos hídrics. Disponibilitat i manteniment. Pous, recs i depuració.

Som una comarca amb un malbaratament mitjà de l'aigua del 46%, a causa d'una xarxa i un manteniment deficients. Tenim una gran xarxa de recs en mal estat i un nombre creixent de pous que han fet disminuir la capa freàtica. Ens falten depuradores en alguns municipis de la muntanya i n'hi ha d'obsoletes. En l'actual context de crisi climàtica, les capçaleres dels rius seran les primeres a tenir problemes de disponibilitat hídrica.

Propostes:

Cal que els municipis aprofitin els ajuts per a tenir una xarxa eficient i diferenciada d'aigües

blanques i grises.

Cal que tots els pobles tinguin un sistema de depuració, no només els de la plana cerdana. I cal renovar les depuradores obsoletes o sobresaturades.

Cal fer una gestió compartida de l'aigua, dels rius i de la seva depuració, amb les administracions de l'Alta Cerdanya, dependents de l'estat francès.

Cal recuperar les séquies, recs i antigues canalitzacions i fer-ne un manteniment adequat.

Cal fer un inventari real dels pous existents i, si cal, instar la Confederació Hidrogràfica de l'Ebre (CHE) i l'ACA a no donar més permisos.

Cal que els jardins s'adeqüin a la vegetació autòctona i facin un ús responsable de l'aigua.

Cal fer un Pla que reguli l'ús de les basses de les estacions d'esquí en cas de sequera, així com, conèixer l'origen i despesa reals d'aigua de les estacions d'esquí.

S'ha d'incloure en la normativa de construcció l'obligatorietat de recollir les aigües grises i les pluvials.

En el seu cas, els permisos de nous habitatges i urbanitzacions han de tenir resol't el subministrament de l'aigua i la depuració de les mateixes en la seva aprovació inicial.

Francesc Jesús Esteban va intervenir en representació del grup parlamentari del PSC-Units per Avançar / Francesc Esteban

8.- Circularitat de l'economia. Reduir, reutilitzar, reciclar i recuperar.

L'economia circular és pràcticament [nul·la](#) a la Cerdanya. Reparar, reutilitzar i recuperar objectes o serveis és pràcticament impossible.

Som la comarca que menys recicla de Catalunya. A partir de l'1/10/2024, una nova empresa fa la gestió dels residus, menys a Puigcerdà (que representa el 50% de les deixalles). Tot i això, no tots els municipis fan el mateix tipus de reciclatge: hi haurà el

porta a porta o el mixt amb illetes de reciclatge. Disposem de 18 mesos per implantar el nou servei (abril 2026). El fet que no tots els municipis facin el mateix tipus de servei, pot dur a fer “turisme d’escombraries a Puigcerdà”, perquè no recicla adequadament.

També hi ha molt malbaratament dels materials de construcció i, com cal pagar per desfer-se dels residus, es fan abocaments il·legals.

Propostes:

Cal fer molta campanya de conscienciació a la població de reciclar bé i de l’impacte que genera no fer-ho, fent molt èmfasi a reutilitzar i reduir. Incentivar els mercats de segona mà i la reparació d’aparells.

Cal treure del calaix el projecte, que es va fer el 2020 arran de la clausura de l’abocador de Cortàs, de la renaturalització i la creació d’una planta de biosecatge, la qual cosa comportaria menys residus i menys camions cap a la incineradora d’Andorra.

Cal que la nova deixalleria sigui realment un punt verd on s’incentivi la recollida selectiva dels materials.

Pensar en empreses de reciclatge de matèria orgànica per fer compost, allunyades de poblacions.

Eduard Trepà, representant de l’ARCA, va parlar de “L’agenda rural i la preservació del medi i el turisme de qualitat” / Francesc Esteban

9.- Contaminació. Ambiental, lumínica i sonora.

La contaminació lumínica creada per les vil·les, pobles i urbanitzacions cerdanes, com l'enllumenat de l'estació d'esquí de Masella, és un greu problema, així com la contaminació de les aigües i el sòl, i la creixent contaminació sonora: són totes elles problemes reals a Cerdanya.

Propostes:

Cal conscienciar els municipis i la ciutadania de disposar d'un cel fosc a la nit i rebaixar o tancar l'enllumenat durant les hores nocturnes (com en aquests moments es fa a l'Alta Cerdanya), no només per qüestions ecològiques, sinó de salut personal i eficiència energètica. La llum nocturna altera els cicles de la son en humans i en la fauna, amb conseqüències directes sobre la salut i el medi ambient.

A partir del mapa de contaminació lumínica nocturna, incidir en les àrees més perjudicades. Cal donar a conèixer els controls ambientals i sonors en l'entorn de l'Aeròdrom de la Cerdanya.

Cal donar a conèixer l'estudi de la CHE sobre la contaminació de les aigües del riu Segre en certs indrets.

Controlar l'emmagatzematge dels fems excedentaris en punts concrets del sòl que generen lixiviats cap als torrents o rius.

Disposar de mapes de riscos per tenir-los en compte en els plans urbanístics, pel que fa a avingudes de rius i torrents, allaus i altres moviments de terra i riscos sísmics i educar la població en les possibles emergències que es puguin originar.

Un moment de la Convenció celebrada a Puigcerdà per Confluència per una Cerdanya Sostenible / Francesc Esteban

10.- Serveis públics a la ciutadania: educació, salut i transport. Infraestructures i vies verdes. Fixació de població.

Els pobles de la Cerdanya han esdevingut pobles dormitori i Puigcerdà concentra pràcticament tota l'activitat comercial, cultural, educativa i esportiva de la comarca.

Tenim una línia de tren obsoleta des de fa més de 30 anys. Poc transport públic que ens interconnecti entre pobles, amb les comarques veïnes i amb l'Alta Cerdanya.

Tenim un hospital transfronterer, però pocs metges especialistes i cal desplaçar-se a Manresa, Lleida o Barcelona.

No ens calen més infraestructures viàries, trens, tramvies, etc. a la comarca: cal millorar i optimitzar les existents.

Propostes:

Pel que fa a la Sanitat, s'hauria de crear una àrea única sanitària on hi fossin totes les especialitats. Aquesta àrea comprendria la Seu-Puigcerdà-Berga.

Cal potenciar el tren a Barcelona, fent que sigui competitiu. L'actual Pla, en execució, de desdoblament fins a Vic, cal accelerar-lo i ampliar-lo fins a Ripoll.

Cal solucionar el problema de l'Aeròdrom de Cerdanya, perquè continuï estant en mans cerdanes i aprovar un pla d'usos sostenible i compatible amb la resta d'activitats comarcals.

Cal donar a conèixer el transport públic (bus i servei a la demanda) que existeix i millorar-ne la freqüència, amb vehicles poc contaminants.

Cal disposar d'estudis de cicle mitjà o superior relacionats amb el territori.

Cal evitar amb rapidesa i contundència la segregació escolar de l'alumnat segons l'origen a les escoles públiques, especialment a les de Puigcerdà.

Volem que es canviï la política de descomptes i gratuïtats en el túnel del Cadí perquè cap cerdà hagi de pagar per venir a la seva comarca i visitar la seva família.

Aquest manifest es presentarà als organismes de governança previstos a la Llei de Muntanya per tal que sigui executat de manera urgent. La Cerdanya no pot esperar que es malmeti encara més el seu paisatge i la seva gent.